

عنوان: بررسی آگاهی و منابع اطلاعاتی زوجین در زمینه پیشگیری از بارداری در شهر تبریز، ۱۳۸۰

نام دانشجو: هما یوسفی

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناس ارشد مامایی (آموزش بهداشت مادر و کودک)

استاد راهنما: سکینه محمد علیزاده چرندابی

اساتید مشاور: محمد حسن صاحبی حق، حسین کوشاور

شماره پایان نامه: ۱۲۷

مقدمه: تنظیم خانواده به عنوان یک اصل اساسی در زندگی بشر، جزء مهمی از مراقبتهای بهداشت مادر و کودک و بهداشت باروری بوده و نیل به اهداف آن موجب جلوگیری از حاملگیهای مکرر و با فواصل کوتاه و نیز کاهش میزان ضایعات حاملگی، مرگ و میر مادران و کودکان، سوء تغذیه، سقط و زایمان زودرس شده و از موارد حاملگی ناخواسته و عوارض ناشی از آن می‌کاهد. با توجه به ابعاد زیستی، بهداشتی، آموزشی، اقتصادی و اجتماعی تنظیم خانواده و وجود ارتباط مستقیم بین سطوح آگاهی با استفاده صحیح و مستمر از روشهای پیشگیری از بارداری و تأثیر اجتناب ناپذیر دوستان، خانواده و روابط اجتماعی بر میزان آگاهی، جهت برنامه‌ریزی در بهداشت و تنظیم خانواده جمع‌آوری اطلاعات سنی و جنسی جمعیت مورد مطالعه، تعیین میزان آگاهی، گرایش و عملکرد زنان و مردان نسبت به این امر و عوامل و موانع مؤثر بر آنها و تعیین منابع اطلاعاتی آنان ضروری می‌باشد.

روش کار: این پژوهش یک مطالعه توصیفی - مقایسه‌ای بوده که به بررسی و مقایسه میزان آگاهی و منابع اطلاعاتی زوجین در زمینه پیشگیری از بارداری و ارتباط آنها با برخی مشخصات فردی - اجتماعی می‌پردازد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه بود که طی مراجعه پرسشگران مذکر و مؤنث مسلط به زبان ترکی به منازل و مصاحبه همزمان با ۲۲۰ زوج تکمیل گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی مطلق و درصدی) و استنباطی (Paired T.test، پیرسون، آنالیز واریانس یکطرفه، شفه، مک نمار و مجذور کای) توسط نرم افزار SPSS/Win10 استفاده شد.

نتایج: میانگین نمره آگاهی زنان ۷/۱۸ با انحراف معیار ۲/۹۱ و شوهران ۵/۶۷ با انحراف معیار ۲/۸۹ از یک نمره‌بندی ۱۶-۰ بود که این اختلاف از نظر آماری معنی‌دار بود. بررسی ارتباط میزان آگاهی آنان نیز ارتباط مستقیم معنی‌داری نشان داد. اصلی‌ترین منبع اطلاعاتی زنان مراکز بهداشتی و درمانی دولتی و شوهران کتب و مجلات و همسر بود. از نظر اصلی‌ترین منبع اطلاعاتی اختلاف معنی‌داری بین زوجین وجود داشت ($P < 0/001$). در هر دو گروه زنان و شوهران بیشترین میزان آگاهی در افرادی بود که اصلی‌ترین منبع اطلاعاتی آنها کتاب/مجلات بود (به ترتیب با میانگین $9/26 \pm 3/6$ و $6/3 \pm 3/4$). از نظر میزان آگاهی در زنان بین گروههای مختلف سنی، سطوح تحصیلاتی و شغلی اختلاف معنی‌داری وجود داشت ولی در شوهران تنها بین سطوح مختلف تحصیلاتی و صحبت با همسر در زمینه پیشگیری از بارداری اختلاف معنی‌داری دیده شد. از نظر اصلی‌ترین منبع اطلاعاتی در زنان بین گروههای مختلف سنی، سطوح تحصیلاتی، شغلی و محل دریافت روش فعلی پیشگیری از بارداری اختلاف معنی‌داری وجود داشت ولی در شوهران بین سطوح مختلف تحصیلاتی و رضایت از روش فعلی پیشگیری از بارداری اختلاف معنی‌دار بود. در زمینه سایر مشخصات زوجین اختلاف معنی‌داری از نظر میزان آگاهی و اصلی‌ترین منبع اطلاعاتی دیده نشد.

نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش نشان‌دهنده شیوع نسبتاً بالای سطح آگاهی ضعیف در زوجین بخصوص شوهران بوده و این امر می‌تواند ناشی از تمرکز برنامه‌های تنظیم خانواده بر زنان و نیز عدم ارائه خدمات بهداشتی در مراکز بهداشتی درمانی دولتی و خصوصی به نحو مطلوب باشد. همچنین با توجه به تأثیر منابع اطلاعاتی بر میزان آگاهی لازم است در خصوص تقویت منابع اطلاعاتی مورد اعتماد زوجین اقدامات مقتضی صورت گیرد.